

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 17.03.2023

Vår ref.: 202305065-1 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Forventninger og informasjon til KBO-enheter i 2023

NVE ønsker å informere om viktige tema og forventninger vi har til alle enheter i kraftforsyningsens beredskapsorganisasjon (KBO) i 2023. I første del formidler vi hvilke særskilte forventninger NVE har til KBO-enheter inneværende år. Deretter informerer vi om nylig fullførte og pågående aktiviteter av relevans for KBO. Denne typen informasjonskriv sender NVEs beredskapsseksjon hvert år til KBO, og vil i likhet med de tidligere skrivene bli tilgjengelig på [NVEs nettsider](#).

Forventninger til KBO-enheter i 2023

Følg med på informasjon fra NVE om den sikkerhetspolitiske situasjonen

De fleste KBO-enheter deltar regelmessig på NVEs informasjonsmøter om den pågående sikkerhetspolitiske situasjonen knyttet til krigen i Ukraina. NVE vil fortsette å følge den sikkerhetspolitiske situasjonen og kommunisere med KBO om situasjonsbildet og behov for tiltak i egne kanaler. Situasjonen har aktualisert viktigheten av å følge kravene til sikkerhet og beredskap i kraftberedskapsforskriften.

I likhet med håndteringen av pandemien, opplever vi at KBO fungerer godt som struktur for samordning av kraftberedskapen, og at det er høy interesse for informasjon fra NVE og sikkerhetsmyndighetene. Vi opplever også at KBO er årvåkne og tar selvstendige initiativ for å ivareta beredskapen og opprettholde et risikoinformert situasjonsbilde. Vi takker for samarbeidet så langt, og ber KBO om å fortsatt være årvåkne og ha lav terskel for å varsle NVE ved mistenkelig eller mulig sikkerhetstruende adferd og uønskede hendelser. Vi oppfordrer også til å ta kontakt ved spørsmål eller nye problemstillinger.

Gjennomgå planer for reparasjonsberedskap

En mulig alvorlig konsekvens av krigen kan være endringer i evnen til å bevare og planlegge for god reparasjonsberedskap. Europeiske land bistår Ukraina med materiell for å opprettholde kraftforsyningen som følge av ødeleggelser på den ukrainske

infrastrukturen. På sikt skal kraftforsyningen i Ukraina gjenoppbygges, og bistandsbehovet vil trolig vare også etter krigen. Vi noterer også at leveringstidene og priser på viktig kraftforsyningsmateriell øker. Med dette bakteppet mener vi det er enda viktigere at KBO-enheter inngår samarbeid om viktig materiell, og tar hensyn til de endrede forutsetningene i sine egne reparasjonsberedskapsplaner.

Hold NVE oppdatert på kontaktinformasjon og følg retningslinjer for varsling og rapportering

Covid-19-pandemien og den pågående sikkerhetspolitiske situasjonen har aktualisert behovet for effektiv kommunikasjon mellom NVE og KBO, for å formidle informasjon og invitere til webinar og møter. En forutsetning for at informasjon når frem, er at KBO-enheten til enhver tid holder NVE oppdatert på kontaktinformasjon via [Altinn](#). Ved sammenslåing eller andre strukturelle endringer i KBO-enheten, må KBO-enheten alltid informere NVE om disse endringene.

Vi ber dere sjekke minimum årlig om kontaktinformasjon er korrekt, og å være oppmerksom på endringer i følgende punkter:

- Om virksomheten har oppgitt rett organisasjonsnummer i Altinn. Spesielt ved fisjoner og fusjoner er det ekstra viktig å sjekke om de opplysningene som er oppgitt i kontaktinformasjonsskjema i Altinn fortsatt gjelder.
- Om ny virksomhet overtar eksisterende organisasjonsnummer i en fusjon, og kun endrer navn på virksomheten, så får NVE beskjed om dette fra Brønnøysundregistrene. Det er viktig å kontrollere om virksomheten fremdeles har klassifiserte anlegg eller om disse eies av en ny virksomhet med et annet organisasjonsnummer.
- Om eksisterende virksomhet oppretter et nytt organisasjonsnummer som for eksempel i forbindelse med en fisjon, så får ikke nødvendigvis NVE informasjon om dette. Om det er knyttet en konsesjon til det gamle organisasjonsnummeret, så må virksomheten søke om å overføre denne fra gammelt til nytt organisasjonsnummer. Når dette er gjort bør beredskapsseksjonen i NVE ved Eldri Holo (enho@nve.no) eller Birgitte Kjelsberg (biwi@nve.no) få beskjed om den nyopprettede virksomheten, slik at vi får opprettet et nytt kontaktinnrapporteringsskjema på ny KBO-enhet.
- Om det gamle organisasjonsnummeret ikke lenger har klassifiserte anlegg, vil status som KBO-enhet opphøre. Da er det viktig for oss å slette KBO-enheten i våre systemer. Dere skal informere NVE i slike tilfeller.
- Virksomheter som er KBO-enheter fordi NVE har fattet enkeltvedtak, er KBO-enhet fram til vedtaket oppheves.
- Det er viktig at informasjon om hvem som er daglig leder i virksomheten oppgitt i Altinn, er den samme som er oppgitt i Brønnøysundregistrene. NVE skal ha kontaktinformasjon både til daglig leder, beredskapsleder, beredskapskoordinator og IKT-sikkerhetskoordinator. Alle rollene må være besatt i KBO-enheten eller innenfor konsernet.

- Etter nyopprettelse av en KBO-enhet i våre systemer, gis daglig leder redigeringsrettigheter i Altinn. Daglig leder kan videre bestemme hvem som skal ha redigeringstilgang i virksomheten.

NVE ber KBO-enhetene om å gjennomgå egne rutiner for mottak og videresending av e-post til KBO-enhetens personuavhengige e-postadresser for beredskap og IKT-sikkerhet. Dette er e-postadressene NVE vil kontakte KBO-enheter på under ulike hendelser. Gode rutiner for mottak og eventuell videresending fra disse e-postadressene er avgjørende for at nøkkelpersonell i beredskapsorganisasjonen alltid mottar viktig e-post fra NVE. Det er også viktig at dere sjekker at dere kan motta epost fra beredskap@nve.no til de upersonlige e-postadressene.

Beredskapskoordinator er kontaktpunkt for alle henvendelser fra NVE utenom hendelser. Det er viktig at rett kontaktperson er oppgitt i Altinn til enhver tid. Om vedkommende slutter, går ut i permisjon eller er sykemeldt i en periode, så er det viktig at funksjonen beredskapskoordinator er oppdatert i Altinn. Det samme gjelder informasjon om IKT-sikkerhetskoordinator.

Enkelte henvendelser i forbindelse med tilsyn sendes til firma-e-post. Vi sender i så fall i tillegg e-post til beredskapskoordinator slik at vedkommende vet at viktig post er sendt fra NVE. Informasjonsskrivet til KBO sendes via Altinn, for å unngå å sende kraftsensitiv informasjon (retningslinjene for varslings og rapportering) på e-post. Vi gjør også oppmerksom på at dokumentet Retningslinjer for varslings og rapportering i KBO fra 2021 (vedlegg til dette informasjonsskrivet) gjelder også for 2023. Vi ber om at alle KBO-enheter setter seg inn i innholdet og at beredskapsplaner og rutiner eventuelt justeres ved behov. Om dere har innspill til retningslinjene, så send det til Birgitte Kjelsberg: biwi@nve.no innen 1.9.2023.

Hold dere oppdatert på informasjon fra NVE på våre nettsider

For å gjøre informasjon fra NVEs nettsider mer tilgjengelig for KBO opprettet vi i fjor en egen side for dette: [NVE.no/KBO](https://nve.no/KBO). Her finner dere informasjon som er rettet direkte mot KBO, for eksempel lenker til innrapporteringsløsninger og informasjon om sektoravgift, veiledningsmateriale til kraftberedskapsforskriften og relevante publikasjoner.

NVEs oppfølgingsaktiviteter innen kraftforsyningsberedskap

Tilsyn med kraftforsyningsberedskap

Beredskapsseksjonen gjennomførte 29 revisjoner innenfor temaene informasjonssikkerhet, driftskontrollsystemer, sikringstiltak og reparasjonsberedskap i 2022. Tematisk har vi økt omfanget av tilsyn innen informasjonssikkerhet. Det ble også gjennomført ett tilsyn som spørreundersøkelse om rasjonering.

2023 er det foreløpig planlagt 34 revisjoner. Temaene i år vil i hovedsak være driftskontrollsystem og IKT-sikkerhet, informasjonssikkerhet og sikringstiltak og reparasjonsberedskap. NVE arbeider med å utvikle vårt tilsyn med kraftforsyningsberedskap og det kan derfor også bli aktuelt å teste andre former for tilsyn som økt bruk av dokumentkontroll i 2023.

Bistand til Ukraina

NVE har mottatt mange anmodninger om materiell for å gjenopprette kraftforsyningen i Ukraina. NVE og REN arbeider med å koordinere mulige donasjoner fra KBO og andre aktører. Donasjonene følger EUs mekanisme for sivilt beredskap (UCPM). Det er DSB som forvalter ordningen på norsk side og som sørger for at materiellet blir transportert frem til bestemmelsessted.

Vi vil takke alle donorer som har gitt materiell til dette formålet. Det kan fortsatt være materiell som skal fases ut i Norge som kan komme til nytte i Ukraina. Vi vil samtidig minne KBO-enheter som vurderer å donere materiell om å gjøre en grundig vurdering av egen reparasjonsberedskap først, se også eget avsnitt om dette.

Dersom du har noe materiell du ønsker å donere til Ukraina, kan du følge fremgangsmåten som er lagt ut her: [Hvordan donere materiell til Ukraina? - REN](#).

Klassifisering av kraftstasjoner under klassegrense for automatisk klassifisering

NVE gjennomfører et prosjekt hvor mindre ikke-klassifiserte kraftstasjoner med vesentlig betydning for forsyningssikkerheten blir klassifisert ved enkeltvedtak. Bakgrunnen for prosjektet er forskriftsendringen i 2018, hvor innslagspunkt for klasse 1 ble justert fra 25 MVA til 50 MVA. NVE vurderte at kun noen få kraftstasjoner under 50 MVA ville være av vesentlig betydning for forsyningssikkerheten på grunn av lokale forhold. Prosjektets formål er kartlegge og klassifisere disse kraftstasjonene. Prosjektet har resultert i at det er fattet 18 vedtak om klassifisering av kraftstasjoner, og det forventes at noen flere blir sendt ut i løpet av de kommende månedene. Prosjektet ferdigstilles våren 2023.

NVE forventer at nye og eksisterende KBO-enheter innretter seg etter kravene i kraftberedskapsforskriften og påser at stasjonene er sikret i henhold til sin klasse.

Ekom- og kraftbransjen styrker beredskapssamarbeidet

Elektronisk kommunikasjon er avhengig av sikker kraftforsyning. Samtidig forutsetter økt digitalisering i kraftsektoren en velfungerende elektronisk kommunikasjon. NVE og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) har derfor gjensidig interesse av å styrke samarbeidet mellom begge sektorer. Nkom og NVE har sammen med Telenor, Telia og Elvia foreslått tiltak som skal forebygge og bedre håndteringen av at strøm og elektronisk kommunikasjon blir borte.

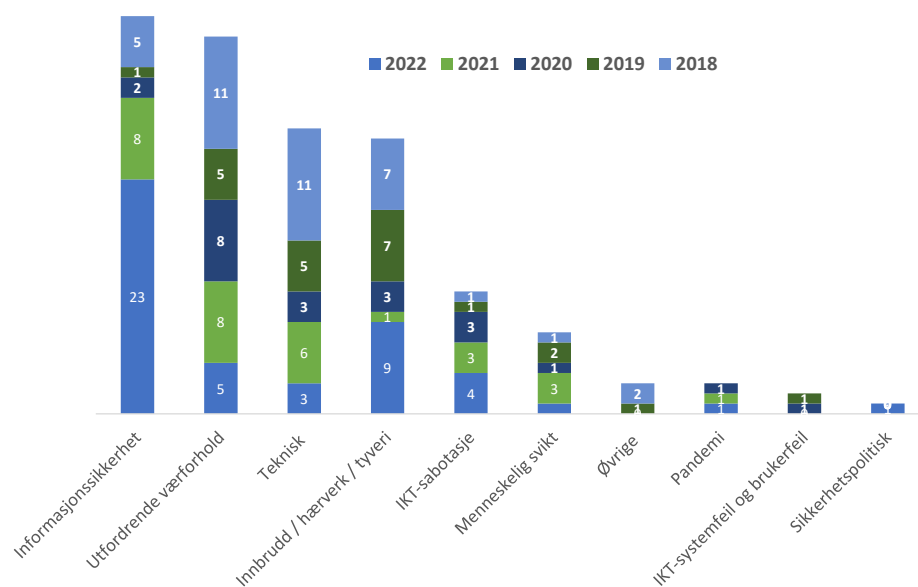

Sektorene vil også samles for en felles fagdag 27. april hvor det vil gis innsikt i de beredskapsutfordringene som er identifisert mellom ekom og kraft om hvordan disse kan løses. For mer informasjon om samarbeidet, fagdagen og påmelding til denne henviser vi til egen artikkel på [NVEs nettsider](#).

Flest innrapporterte hendelser innen informasjonssikkerhet i 2022

I et normalt år rapporteres det mest hyppig om utfordrende værforhold som årsak for uønskede hendelser i kraftforsyningen. I 2022 var det først og fremst ekstremværet Gyda, i midten av januar, og en helg med kraftige vindkast 29-30 januar, som skapte utfordringer. Året 2022 skiller seg ut ved at vi mottok klart flest rapporter innen kategorien informasjonssikkerhet. I denne kategorien har vi også inkludert hendelser hvor kraftsensitiv informasjon har kommet på avveie. I tillegg har vi inkludert uvanlig interesse for kraftforsyningsanlegg (fotografering fra bakken eller fra droner) basert på observasjoner fra KBO. Tilfellene av innbrudd/hærverk/tyveri handler stort sett om innbrudd og innbruddsforsøk av vinningskriminelle. Se ellers oversikten i figur 1.

En mulig medvirkende årsak til den økte rapporteringen er at KBO generelt har blitt mer årvåkne og bevisste på mulige sikkerhetsavvik i forbindelse med den sikkerhetspolitiske situasjonen.

Figur 1: Uønskede hendelser 2018-2022

Økt satsing på IKT-sikkerhet i kraftforsyningen

NVE har i statsbudsjettet for 2023 fått bevilget 15 millioner kroner til å øke beredskapen mot IKT-angrep i kraftforsyningen og å styrke IKT-sikkerhetsmiljøet i NVE. Bakgrunnen for bevilgningen er delvis oppfølging av at Riksrevisjonen har pekt på at NVE bør bruke større ressurser på dette området. Økningen skal inndeckes gjennom økte sektoravgifter. Styrking i ressurser skjer gjennom rekruttering av nye medarbeidere, kompetansetiltak og innkjøp, og noe innleie av konsulenttjenester ved behov.

Det er fem hovedkategorier av innenfor fagområdet IKT-sikkerhet for kraftforsyningen som vi har startet arbeid på. Dette omfatter regelverk, tilsyn, veiledning, beredskap og organisasjonsutvikling. Det er viktig for oss at dere i kraftforsyningen drar nytte av satsingen allerede i år, og vi tar sikte på å ha løpende dialog og gi informasjon om arbeidet.

Krav til IKT-sikkerhet for kraftforsyningens leverandører

Den enkelte virksomhet i kraftforsyningen har ansvar for å stille krav til IKT-sikkerhet for sine leverandører og underleverandører. NVE har engasjert Sintef Digital for å lage en [rapport](#) med sine anbefalinger til hvilke krav virksomheter i kraftforsyningen bør stille til IKT-sikkerhet i anskaffelser av digitale tjenester og systemer. NVE ønsker innspill fra bransjen på disse kommentarene. Dersom du har kommentarer, kan de sendes til nve@nve.no og merkes med saksnummer 202304447. Se egen [nyhetssak](#) for mer informasjon.

Ekstern tilkobling mot mFRR og dispensasjon fra kraftberedskapsforskriften

Kraftberedskapsforskriften § 7-15 punkt c. tillater ikke ekstern tilkobling til driftskontrollsystemet.

Vi er gjort oppmerksomme på at dette kravet setter begrensninger for å automatisk justere produksjonen oftere og raskere for å opprettholde stabiliteten i kraftsystemet. Det er spesielt kravet om budgivning med 15 minutters intervaller med sekundnivå på effektivering av produksjonsplanen som gjør det svært utfordrende å legge inn produksjonsplaner manuelt.

Vi vil se på muligheter for regelverksendringer med tilhørende avbøtende tiltak. Derfor ønsker vi å få innspill fra virksomhetene på konkrete problemstillinger relatert til ekstern tilkobling fra reservekraft-markedssystemet inn til driftskontrollsystemet.

Hovedutfordringen ser foreløpig ut til å være overføring av bud over datanett mellom system for mFRR (Manuelle Frekvensresponsressurser) og driftskontrollsystemet.

Vi vil gjerne høre synspunkter på de risikoene ekstern tilkobling fra systemer i reserverkraft-markedene til driftskontrollsystemet medfører. Vi oppfordrer dere til å ta kontakt med oss for å diskutere hvordan vi sammen kan finne løsninger for å minimere risikoen ved bruk av automatiserte reserver.

Frem til regelverksendring er på plass må virksomhetene som har driftskontrollsystemer koblet mot mFRR, og som ser at de vil bryte kravet gjennom sin løsning, søke dispensasjon fra kravet i kraftberedskapsforskriften.

Personellsikkerhet – bestemmelsen om personkontroll forblir uendret

Personellsikkerhet handler generelt om vurderinger og tiltak for å hindre at personell utnytter tilgang til informasjon, systemer og anlegg for skadelige formål, rettet mot virksomhetens verdier og funksjonsdyktighet. I mer spesifikk betydning vil mangelfull personellsikkerhet kunne forstyrre eller svekke forsyningssikkerheten.

Krav om bakgrunnssjekk ved ansettelse i KBO-enhet ble innført med virkning fra 2019, og senere samme år fikk energiloven et tillegg om mulig innhenting av politiattest. NVEs forslag til innføring av nye bestemmelser var på høring og resultatene pekte nærmest entydig i negativ retning. NVE har derfor besluttet å legge bort planene om bruk av politiattest i kraftforsyningen. Eksisterende formulering i kraftberedskaps-forskriften § 6-7 om personkontroll blir foreløpig stående uendret.

En revidert fortolkning av bestemmelsen vil bli skrevet inn i en oppdatert versjon av veiledningen. Vi kommer blant annet til å vektlegge bakgrunnssjekk og fraråde bruk av kredittsjekk. Dette vil også gjelde forståelsen av kraftberedskapsforskriftens § 5-11 om adgangstreksjoner, hvor formuleringen full bakgrunnssjekk er brukt. Vi ser også behov for nærmere veiledning om forebygging og håndtering av risiko med hensyn til innsidetrusler, ikke minst i lys av den sikkerhetspolitiske situasjonen.

Arbeid med kraftrasjoneringsforskriften

Tørt vær og lave magasinfullinger i høst, krigen i Ukraina og Russlands energikrig med Europa har satt kraftrasjonering på agendaen. NVE oppdaterte 30. november 2022 [veileder til kraftrasjoneringsforskriften](#). NVE mottok mange nyttige høringsinnspill fra kraftbransjen og vil fortsette å følge opp temaer som ikke er avklart i veilederen. NVE har også etter publiseringen hatt flere arbeidsmøter med blant annet systemansvarlig, DSB, nettselskaper og statsforvalterne. Basert på tilbakemeldinger vil vi foreslå en rekke endringer i kraftrasjoneringsforskriften. Alle endringer i forskriften og veileder vil bli sendt på høring til bransjen. Vi ønsker sammen med bransjen å komme fram til gode løsninger som både er gjennomførbare og effektive.

Parallelt med dette arbeidet pågår mye annet arbeid som kan være relevant til KBO. Blant annet regjeringens forslag om innføring av styringsmekanismer for bedre styring av forsyningssikkerheten. Fra NVEs side arbeides også tett med systemansvarlig for å bedre rutiner og samhandling, i tillegg til utarbeidelse av tiltak som kan innføres før en eventuell rasjoneringsituasjon.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Eldri Naadland Holo
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Godkjent av Eldri Naadland Holo
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Mottakerliste:

Kopimottakerliste: